

Најчешћи изазови у раду са студентима и начини њиховог превазилажења

- друго предавање -

Невена Буђевац

Учитељски факултет, Универзитет у Београду

Теме данашњег предавања

- **О односу са студентима**
 - димензије које одређују тај однос
- **О комуникацији**
 - конструктивно и неконструктивно реаговање
- **О јасном и добро структурисаном излагању у настави**
 - како се постиже да излагање има наведене карактеристике
- **(О оцењивању)**

Комуникација са студентима

Однос са студентима

- **Студенти се не понашају исто код различитих наставника**

(нисмо се ни ми понашали исто код различитих наставника)

- **Зашто је то тако?**
- **Зашто смо склони да код неких наставника вредно учимо, а код других не? Зашто неке слушамо пажљиво, а друге не?**
- **Зашто неке наставнике поштујемо више него неке друге?**
- **Зашто је атмосфера на неким часовима пријатнија, него на другим?**
- **Зашто је на неким часовима боља/лошија дисциплина?**

Однос са студентима

- Важно је да се студенти осећају добро на часу, да **атмосфера буде пријатна**
 - **степен контроле и степен емоционалне топлине** јесу две различите димензије
 - допустите себи да будете **срдачни и топли**, то не значи да немате контролу; истовремено **то никако не значи да смо са студентима на било који начин лично блиски**

Однос са студентима

- постављање **јасних правила** и инсистирање на њиховом поштовању (доследност, предвидивост, јасни и одмерено високи захтеви)
- **извори ауторитета су различити** – не морају (и не треба) да нас се плаше да би нас поштовали
- **избегавати тензију** (осим оне благе која подстиче на учење)
- **није нам циљ да студенти раде шта хоће, него да хоће оно што раде**

Комуникација са студентима

- **пословна комуникација** – специфична врста интерперсоналне комуникације у професионалном контексту (на радном месту)
- одговарајућа комуникација је кључна за успех у професијама које захтевају непосредан контакт са људима, попут наставе

Комуникација са студентима

- **наш посао у великој мери зависи од наше умешности комуницирања; комуникација у основи наставничког посла**
 - током образовања и васпитања недовољно пажње се посвећује темама комуникације и развоју комуникацијских вештина
 - квалитет комуникације најчешће почива на личном осећају наставника и обрасцима комуникације које је током живота усвојио, а којих најчешће није свестан

Комуникација са студентима

- Са каквим наставницима сте, као студент, волели да комуницирате?
- Са каквим особама генерално волите да комуницирате у пословном окружењу?
- **Да ли можете да издвојите неке заједничке карактеристике начина на који они наступају у комуникацији?**

Комуникација са студентима

- успешна пословна комуникација заснива се на **ПОШТОВАЊУ И УЧТИВОСТИ**
 - нико не жели да сарађује са особом која је нељубазна и/или агресивна према колегама и студентима и у јавности нарушава репутацију организације
 - тон којим се обраћамо (?!)

Основе асертивне комуникације

- **научена вештина и стил реаговања**
- **јасно и директно комуницирати**
- **отворено изражавати своје и уважавати туђе** мишљење и ставове
- **једнако уважавати своје и туђе** потребе; изражавање сопствених потреба уз поштовање друге особе
- **позитиван однос** према себи и другима
- **равнотежа између залагања за своја права и ненарушавања туђих права**

Асертивна комуникација

- погодна у интеракцијама између различитих група професионалаца, посебно онда **када постоје разлике у моћи и статусу**, попут рецимо комуникације између наставника и студената
- асертивна комуникација доприноси развоју и одржавању добрих међуљудских односа

Веома је важно да у комуникацији са студентима **не нарушавамо сопствени интегритет**, али и да њих **не застрашујемо, контролишемо наметањем кривице, увредљивим односом, подсмехом** итд.

Асертивна комуникација

- најважнија је онда **када имамо потребу да се супротставимо** неком понашању студената
- тада смо **склони да будемо неконструктивни**
 - повлачење и пасивност или агресивно реаговање
 - негативан ефекат на атмосферу на часу и на мотивацију
- **учење асертивне комуникације није увек лако**
 - у комуникацији користимо уврежене обрасце
 - комуникација „не трпи“ да размишљамо о свакој речи
 - уме да звучи „рогобатно“ у односу на уобичајене обрасце

Асертивна комуникација

- **коју год формулацију да користимо, важно је да избегавамо да наше речи и поступци:**
 - непотребно изазивају отпор код студената
 - наводе студенте да помисле да их сматрамо неспособним
 - чине да се студенти осећају постићено, осрамоћено, криво, омаловажено
 - наводе студенте да се повлаче, одустају и сл.

Неконструктивне поруке

Студент 3. године би требало то већ да зна, зар не, а не мене да пита.

Ваша група увек само ствара проблеме.

Ви сте скроз незаинтересовани.

Данас се понашате као дивљаци.

Откад си ти постао декан факултета?

Надам се да ћеш једног дана бити наставник и имати стотину ученика као што си ти.

Ако си завршио представу, хајде да наставимо са часом.

Шта би било конструктивно реаговање?

1. да се директно супротставимо понашању које нам смета, али без да нападнемо другу страну, што значи да **опишемо проблем без негативног вредновања и просуђивања, на објективан и неутралан начин**
 - уместо: *ви сте неодговорни и незаинтересовани и мислите само на себе и своје потребе или понашате се као мала деца, а не одрасли људи*
 - нешто попут: *ако током часа правите буку и међусобно разговарате о темама које нису везане за час...*

Шта би било конструктивно реаговање?

2. **кажете како то понашање делује на вас, са каквим вас проблемом суочава или какве емоције код вас изазива**

- *то омета и мене и оне који покушавају да прате наставу*

!! → након што смо неутрално описали понашање друге особе (особа), говоримо даље о себи, не о том другом

Шта би било конструктивно реаговање?

3. конструктивно је и рећи другој особи шта желимо – **предложити решење** које нам одговара и објаснити које су предности таквог поступања.
- иако се у неким ситуацијама (попут ове) то може чинити потпуно непотребно, има ситуација у којима то није тако очигледно другој особи
 - *да ли можемо да се договоримо... или молим вас да од сада...*

Конструктивно реаговање – за и против

- навикавање на асертивно реаговање је процес; најчешће нам је потребно неко време да га усвојимо
- питање – зашто се трудити да наступимо конструктивно и тиме не угрожавамо потребе и осећања друге особе која угрожава наше потребе
 - друге особе некада нису свесне да нама смета њихово понашање
 - испитивање граница
 - агресивно понашање нарушава однос (повлачење или агресија)
 - нама је циљ да нас друга особа чује и уважи нашу потребу
 - **као професионалци ми имамо обавезу да наступамо конструктивно, да штитимо лични интегритет и интегритет институције коју представљамо**
 - **као наставници смо дужни да будемо добар модел понашања и поступања својим студентима**

**Јасно и добро структурисано
излагање у настави**

Принципи успешне наставе према Дејвиду Перкинсу

1. **Јасна информација** (јасан опис и објашњење циља и садржаја)
2. **Смислена активност ученика** током наставе и учења
3. **Јасна и увремењена повратна информација** о успешности и начину унапређења постигнућа
4. **Јака мотивација ученика** за учешће у активностима током наставе и за учење

Јасно и добро структурисано излагање у настави

1. Одредити место теме у оквиру шире тематске целине

- Тиме се студенту помаже **да повеже оно што слуша са ширим оквиром за разумевање**, да га подведе под шири појам

2. Поставити циљ излагања и мотивисати ученике

- Јасно **истаћи шта треба да се научи** из тог излагања и **зашто** (какву ће они корист из тога извући за себе)

Јасно и добро структурисано излагање у настави

3. Изложити план излагања

- кроз **истицање кључних елемената (подтема)** о којима ћемо говорити или основних питања на која ћемо излагањем одговорити

4. Проверити предзнања студената и активирати их

- подсетити их на оно што већ знају, а на шта се надовезује нова тема

Јасно и добро структурисано излагање у настави

5. Систематично излагање градива

- Принципи:

1. Прилагођен избор и обим информација
2. Целовито излагање логичним редоследом
3. Прилагођена структура објашњења

Јасно и добро структурисано излагање у настави

5. Систематично излагање градива

- Принципи јасног излагања:

1. Прилагођен избор и обим информација

- одустаћемо од ширине (исцрпности) да бисмо детаљније разрадили најбитније

2. Целовито излагање логичним редоследом

- излагање је заокружена целина (на једном часу заокружити целовиту причу)
- садржај је организован око битне идеје
- излагање се састоји од мањих целина чији је редослед лако пратити и повезивати
- логичан редослед корака у излагању
- избегавати дигресије

Јасно и добро структурисано излагање у настави

6. Направити завршни преглед главних тачака у излагању уз истицање опште интегративне идеје

- подсетити студенте о **шта је била главна тема и шта су најважнији елементи приче**
- може и кроз најаву испитних питања

7. Додатно увежбавати, продубљивати разумевање и осигурати трансфер знања кроз вежбе

Оцењивање

- питање објективности оцењивања
 - **критеријуми оцењивања**
 - објективни
 - интерперсонални
 - аутономни
- када је реч о усменом (па чак и о писменом оцењивању када није тест знања у питању), **објективност је увек упитна**
- ипак, можемо повећати ту објективност
 - унапред дефинисати елементе одговора (у принципу и за појединачне теме) и процењивати одговор у односу на присуство и квалитет тих елемената у одговору
 - фокусирати се на структуру и садржај